

Η ζωή στο Βυζάντιο του 11ου αιώνα

Ένα μυθιστόρημα ιστορικού και φιλοσοφικού στοχασμού, που αναδεικνύει την καθημερινότητα των απλών ανθρώπων της εποχής

ΙΣΙΔΩΡΟΣ ΖΟΥΡΓΟΣ
Περί της εσωτού ψυχής
εκδ. Πατάκη, 2021, σελ. 752

Της ΤΕΣΣΕ ΜΠΑΪΛΑ

«Η ψυχή μόνο αυτοενοουχίζεται. Δεν υπάρχει ξυράφι σε χέρι άλλου, που θα σου κόψει κομμάτι της. Μπορούν να σε εξοργίσουν, να σε βασανίσουν, να σε σκοτώσουν, την ψυχή σου όμως δεν μπορούν να τη χαράξουν. Κοίτα έξω απ' αυτό το κάστρο, πέρα απ' αυτήν την πόλη, υπάρχουν χιλιάδες που κόβουν την ψυχή τους με το ίδιο τους το χέρι».

Με ένα μυθιστόρημα αφιερωμένο στη βυζαντινή περίοδο επιστρέφει ο Ισίδωρος Ζουργός, καταθέτοντας ξανά την απaráμιλλη γλωσσική και λεξιπλαστική δεινότητά του σε ένα κείμενο ιστορικού και φιλοσοφικού στοχασμού. Μια γλωσσική αγωγή ενίοτε λυρική, ρεαλιστική ωστόσο και σκληρή όταν απαιτείται, που διοικείται στο κείμενο την ομορφιά, τον πλούτο, την πιστότητα και, εντέλει, τη μεστότητα της ελληνικής γλώσσας. Κινηματογραφική ροή της αφήγησης, περιγραφές ανεξίτηλες και διάλογοι ολοζώντανοι, απροσδόκητες και ταυτόχρονα ανατριπτικές μεταφορές και παρομοιώσεις γίνονται τα όπλα στη φάρετρα ενός δεινού λογοτέχνη για μια ακόμη φορά και αναδεικνύουν τη συγγραφική μαεστρία με τρόπο ουσιαστικό και έξοχο.

Την εποχή του Μανουήλ Α΄ Κομνηνού, σε βαθιά γεράματα,

ο Σταυράκιος Κλαδάς, νοτάριος και αντιγραφές συγγραμμάτων σε όλη τη διάρκεια της ζωής του, αποφασίζει να συγγράψει το δικό του χρονικό και να διοικηθεί εκεί τις προσωπικές εμπειρίες ενός ταραχώδους και περιπλανώμενου βίου. Από τη μοναξιά των χειρογράφων στη διηνεκία των διλημάτων, των διωγμών και των ερώτων, ο Σταυράκιος γίνεται η επιτομή του ανθρώπου που

Κινηματογραφική ροή της αφήγησης, περιγραφές ανεξίτηλες και διάλογοι ολοζώντανοι.

ζει στα τέλη του 11ου αιώνα, καθώς ο Ζουργός δεν ενδιαφέρεται να παρουσιάσει μια ακόμη ιστορία των βυζαντινών χρόνων που εκτυλίσσεται στα παλάτια της εποχής. Αγωνιά να αναδείξει την απλή ζωή των καθημερινών ανθρώπων της εποχής των Ρωμαίων, να φέρει στο φως τον λόγο πολιτισμού της, αλλά και τους περιορισμούς της, αναδεικνύοντας ταυτόχρονα την αγωνία του ανθρώπου για την επίγεια ζωή, σε συνδυασμό με τις αναζητήσεις του γύρω από την ουράνια.

Ο Ζουργός βρίσκει την ευκαιρία να παρουσιάσει αξίες που βρίθουν σε όλα του τα έργα, όπως αυτή της ανάγκης για οικογενειακή ζεστασιά, αλλά και να φέ-

Την εποχή του Μανουήλ Α΄ Κομνηνού, σε βαθιά γεράματα, ο Σταυράκιος Κλαδάς, νοτάριος και αντιγραφές συγγραμμάτων σε όλη τη διάρκεια της ζωής του, αποφασίζει να συγγράψει το δικό του χρονικό.

ρει στο φως θέματα που σχετίζονται, επίσης, με το σήμερα, όπως η προσφυγιά, η αγάπη, η μνήμη ως προμαχώνας της αδιπίπτου συνέχειας, η βίαιη ενθλίβση, η εφηβική αναζήτηση, η ανάγκη του ανθρώπου για ελευθερία, αυτοδιάθεση, ενδοσκόπηση και εντέλει ανεξαρτησία.

Κι ενώ στο εξαιρετο, επίσης,

έργο του Ισίδωρου Ζουργού «Σκηνές από τον βίο του Μάτιας Αλμοσίνου» ο συγγραφέας σκηνοθετεί ένα αθέατο πέρασμα του ήρωά του μέσα από πίνακες ζωγραφικής του Ρέμπραντ και του Μπρέγκελ κατά την περιήγησή του, στο νέο του βιβλίο η περιδιάβαση του ήρωα γίνεται ανάμεσα σε στίχους ποιητών, βιβλία,

Το βιβλίο του Ισίδωρου Ζουργού ανασύρει στο φως ιδεολογικούς προβληματισμούς άλλων εποχών.

βιβλικές ρήσεις, το χαμένο σύγγραμμα «Περί Ωκεανού», που θα τον οδηγήσει στη δική του φυγή από τη μονή Στουδίου, αλλά και στοχασμούς βουδιστών με κορυφαία στιγμή τον στίχο του βουδιστή μοναχού Τάιγκου Ρικαν, «ο κλέφτης φεύγοντας έχασε το φεγγάρι στο παράθυρο». Η σκηνογραφική τοιογραφία που επιλέγει να δημιουργήσει ο Ζουργός, διαπερνώντας τις κειμενικές αναφορές, αποτελεί για τον ήρωά του αλλά και για τον αναγνώστη, πιθανώς και για τον ίδιο τον συγγραφέα, μια κιβωτό λογιόσύνης στην οποία μπορεί να ενταχθεί η σκέψη, αν και όπως εκμυστηρεύεται ο συγγραφέας «η λογιόσύνη δε βελτιώνει απαραίτητα και το

ήθος». Και δεν είναι διόλου τυχαία αυτή η δημιουργία, αφού «αν δεν είναι η συγγραφή κιβωτός, τι άλλο μπορεί να νικήσει τον χρόνο».

Χαρακτηριστικό στοιχείο των έργων του Ισίδωρου Ζουργού είναι η συνομιλία των ηρώων είτε με λογοτεχνικούς ήρωες όπως είναι ο Γιούγκερμαν στο «Αίγες και μία νύχτες» είτε με πρόσωπα όπως ο Μιχαήλ Ψελλός στην προκειμένη περίπτωση. Συνομιλίες που προσδίδουν μια αναπλαστική σύνθεση της εποχής με αρτιότητα και λειτουργούν ως αφηγηματικό παιχνίδισμα, καθιστώντας το μυθιστόρημά του ένα αντικείμενο λογοτεχνικής διακειμενικότητας, που ανασύρει στο φως ιδεολογικούς προβληματισμούς άλλων εποχών και παρασύρει τον αναγνώστη στην αποκάλυψη των θέσεων του ίδιου του συγγραφέα για τη δύναμη της γραφής και της λογοτεχνίας, για τις συγγραφικές εμμονές και αγωνίες του.

Ένα πολυμορφικό μυθιστόρημα, εξαιρετικά γραμμένο από έναν ευρηματικό συγγραφέα, που και αυτή τη φορά κατάφερε να δημιουργήσει ένα διάτορο αφηγηματικό σύμπαν στο οποίο ο αναγνώστης καλείται να εισχωρήσει και να το γνωρίσει μέσα από περιγραφές συναισθημάτων, τοπίων, προσωπικοτήτων και ιστορικών λεπτομερειών, γνωρίζοντας ταυτόχρονα έναν από τους σημαντικότερους συγγραφείς της νεοελληνικής λογοτεχνίας.

Το βιβλίο κυκλοφορεί από τις εκδόσεις Πατάκη.